

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

קרן הפנסיה עתודות

דוחות כספיים ביניים

ליום 31 במרס, 2021

בלתי מבוקרים

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

קרן הפנסיה עתודות

דוחות כספיים ביניים ליום 31 במרס, 2021

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

דף

2

[דוח סקירה של רואה החשבון המבקר](#)

3

[דוחות על המצב הכספי](#)

4

[דוחות הכנסות והוצאות](#)

5

[דוחות על התנועה בקרן הפנסיה](#)

6-15

[באורים לדוחות הכספיים ביניים](#)

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של קרן הפנסיה עתודות

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן הפנסיה עתודות המנוהלת על ידי עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - הקרן), הכולל את הדוח על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2021 ואת הדוחות על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד (להלן - הנחיות הממונה) ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964 (להלן-התקנות). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

פסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 5 ג' בדבר גרעון הקרן ואופן הקצאתה של כרית הבטחון במאזן האקטוארי של הקרן.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס		
	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	
234,030	223,086	106,504	רכוש שוטף
720	237	1,645	מזומנים ושווי מזומנים
121,739	142,945	152,731	חייבים אחרים ויתרות חובה
356,489	366,268	260,880	סיוע ממשלתי ישיר
			סך הכל רכוש שוטף
5,871,942	5,640,124	6,040,759	השקעות
5,277,417	4,097,176	5,495,427	ניירות ערך שאינם סחירים
694,333	718,674	667,048	ניירות ערך סחירים
			פקדונות והלוואות
11,843,692	10,455,974	12,203,234	סך הכל השקעות
12,200,181	10,822,242	12,464,114	סך הכל נכסים
186,284	35,439	160,352	התחייבויות
			זכאים ויתרות זכות
5,718,489	5,028,796	5,974,433	התחייבויות פנסיוניות
8,522,154	7,825,484	8,371,358	זכויות שנצברו (*):
2,332,652	2,252,655	2,349,839	לפנסיונרים
16,573,295	15,106,935	16,695,630	למבוטחים פעילים
			למבוטחים לא פעילים
2,421,392	2,293,446	2,212,073	התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
18,994,687	17,400,381	18,907,703	ובגין הוצאות ניהול
(1,218,488)	(1,213,517)	(1,136,720)	בניכוי:
(800,436)	(598,025)	(748,042)	ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
	(234)	7,458	ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד"
4,324			שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד הדיווח
(2,124,567)	(1,773,097)	(2,183,902)	ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין
(4,139,167)	(3,584,873)	(4,061,206)	החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג
			"מירון" ו"ערד"
			סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון
(2,328,286)	(2,094,917)	(2,304,384)	סיוע ממשלתי ישיר:
(513,495)	(933,788)	(238,351)	ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע
			הממשלתי הישיר לקרן
			גרעון אקטוארי (*)
12,013,897	10,786,803	12,303,762	סך ההתחייבויות הפנסיוניות
12,200,181	10,822,242	12,464,114	סך הכל התחייבויות

(* סווג מחדש, ראה באור 5 ד')

30 במאי, 2021

מנשה מאירי
מנהל כספים

שלום בן עיון
מנהל כללי

דורון סט
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות הכנסות והוצאות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
(34,957)	(1,525)	(1,646)	הכנסות (הפסדים)
			ממזומנים ושווי מזומנים
255,805	(153,980)	133,971	מהשקעות:
314,543	(528,757)	185,538	בניירות ערך שאינם סחירים
899	(54,207)	5,198	בניירות ערך סחירים
571,247	(736,944)	324,707	בפיקדונות והלוואות
536,290	(738,469)	323,061	סך כל ההכנסות (הפסדים) מהשקעות
121,090	26,589	30,992	סיוע ממשלתי ישיר
657,380	(711,880)	354,053	סך כל ההכנסות (הפסדים)
			הוצאות
47,977	11,982	12,144	דמי ניהול לחברה מנהלת
50	25	20	הוצאות אחרות
48,027	12,007	12,164	סך כל ההוצאות
609,353	(723,887)	341,889	עודף הכנסות על הוצאות (הוצאות על הכנסות) - מועבר לדוחות תנועה בקרן הפנסיה

הבאורים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות על התנועה בקרן הפנסיה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2020	2021
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
11,549,644	11,549,644	12,013,897
208,087	45,570	40,338
609,353	(723,887)	341,889
817,440	(678,317)	382,227
323,484	78,659	85,358
29,703	5,865	7,004
353,187	84,524	92,362
12,013,897	10,786,803	12,303,762

יתרת הקרן לתחילת השנה

תוספות לקרן

דמי גמולים ממעסיקים, מעובדים ומעצמאיים
עודף הכנסות על הוצאות (הוצאות על הכנסות) מועבר
מדוחות הכנסות והוצאות
סך הכל תוספות לקרן

בניכוי תשלומים לעמיתים ולאחרים

תשלומי פנסיה לפנסיונרים
פדיונות
סך הכל תשלומים לעמיתים

סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה

הבאורים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1: - כללי

א. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2021 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים של קרן הפנסיה ליום 31 בדצמבר, 2020 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים

הדוחות הכספיים ביניים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים נדרשת הנהלת הקרן להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלו.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים למעט האמור בביאור 5 ד' להלן.

ב. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של הדולר של ארצות הברית

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב	המדד הידוע
%	%
3.70	0.10
3.15	(0.50)
(6.97)	(0.60)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:
31 במרס, 2021
31 במרס, 2020
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים

א. נכסים לפי קבוצות עמיתים

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים	
ליום 31 במרס, 2021 (בלתי מבוקר)			
106,504	95,374	11,130	מזומנים ושווי מזומנים
1,645	1,645	-	חייבים ויתרות חובה
152,731	143,463	9,268	סיוע ממשלתי ישיר
6,040,759	5,174,577	866,182	ניירות ערך שאינם סחירים
5,495,427	4,648,099	847,328	ניירות ערך סחירים
667,048	583,876	83,172	פקדונות והלוואות
12,464,114	10,647,034	1,817,080	סך הכל נכסים
-	(22,659)	22,659	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
12,464,114	10,624,375	1,839,739	
(160,352)	(140,548)	(19,804)	התחייבויות שוטפות
12,303,762	10,483,827	1,819,935	
ליום 31 במרס, 2020 (בלתי מבוקר)			
223,086	192,680	30,406	מזומנים ושווי מזומנים
237	237	-	חייבים ויתרות חובה
142,945	134,385	8,560	סיוע ממשלתי ישיר
5,640,124	4,838,773	801,351	ניירות ערך שאינם סחירים
4,097,176	3,459,090	638,086	ניירות ערך סחירים
718,674	628,631	90,043	פקדונות והלוואות
10,822,242	9,253,796	1,568,446	סך הכל נכסים
-	(22,229)	22,229	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
10,822,242	9,231,567	1,590,675	
(35,439)	(30,346)	(5,093)	התחייבויות שוטפות
10,786,803	9,201,221	1,585,582	
ליום 31 בדצמבר, 2020 (מבוקר)			
234,030	204,248	29,782	מזומנים ושווי מזומנים
720	720	-	חייבים ויתרות חובה
121,739	114,344	7,395	סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה הנוכחית
5,871,942	5,033,706	838,236	ניירות ערך שאינם סחירים
5,277,417	4,462,934	814,483	ניירות ערך סחירים
694,333	607,030	87,303	פקדונות והלוואות
12,200,181	10,422,982	1,777,199	סך הכל נכסים
-	(22,569)	22,569	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
12,200,181	10,400,413	1,799,768	
(186,284)	(162,969)	(23,315)	התחייבויות שוטפות
12,013,897	10,237,444	1,776,453	

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)
ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים	
			ליום 31 במרס, 2021 (בלתי מבוקר)
			זכויות שנצברו:
			לפנסיונרים
5,974,433	5,409,532	564,901	למבוטחים פעילים
8,371,358	6,940,780	1,430,578	למבוטחים לא פעילים
2,349,839	1,885,939	463,900	
<u>16,695,630</u>	<u>14,236,251</u>	<u>2,459,379</u>	
			זכויות שיצברו בעתיד:
			התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל
			בקרן בעתיד ובגין הוצאות ניהול
2,212,073	1,725,162	486,911	התחייבויות פנסיוניות צבורות ועתידיות
<u>18,907,703</u>	<u>15,961,413</u>	<u>2,946,290</u>	בניכוי:
			ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל
(1,136,720)	(863,936)	(272,784)	בקרן בעתיד
			ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח
(748,042)	(555,618)	(192,424)	מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש
			ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב
7,458	4,675	2,783	האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת
(2,183,902)	(1,715,901)	(468,001)	שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"
<u>(4,061,206)</u>	<u>(3,130,780)</u>	<u>(930,426)</u>	סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון
			סיוע ממשלתי ישיר:
			ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות
(2,304,384)	(2,142,146)	(162,238)	מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן
(238,351)	(204,660)	(33,691)	גירעון אקטוארי (**)
12,303,762	10,483,827	1,819,935	סך הכל התחייבויות פנסיוניות
160,352	140,548	19,804	זכאים ויתרות זכות
<u>12,464,114</u>	<u>10,624,375</u>	<u>1,839,739</u>	
			ליום 31 במרס, 2020 (בלתי מבוקר)
			זכויות שנצברו (*):
			לפנסיונרים
5,028,796	4,566,772	462,024	למבוטחים פעילים
7,825,484	6,500,406	1,325,078	למבוטחים לא פעילים
2,252,655	1,830,156	422,499	
<u>15,106,935</u>	<u>12,897,334</u>	<u>2,209,601</u>	
			זכויות שיצברו בעתיד:
			התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל
			בקרן בעתיד ובגין הוצאות ניהול
2,293,446	1,837,931	455,515	התחייבויות פנסיוניות צבורות ועתידיות
<u>17,400,381</u>	<u>14,735,265</u>	<u>2,665,116</u>	בניכוי:
			ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל
(1,213,517)	(948,688)	(264,829)	בקרן בעתיד
			ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות
(598,025)	(448,561)	(149,464)	מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש
			ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב
(234)	1,640	(1,874)	האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת
(1,773,097)	(1,418,103)	(354,994)	שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"
<u>(3,584,873)</u>	<u>(2,813,712)</u>	<u>(771,161)</u>	סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון
			סיוע ממשלתי ישיר:
			ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות
(2,094,917)	(1,957,217)	(137,700)	מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן
(933,788)	(763,115)	(170,673)	גירעון אקטוארי (* (**))
10,786,803	9,201,221	1,585,582	סך הכל התחייבויות פנסיוניות
35,439	30,346	5,093	זכאים ויתרות זכות
<u>10,822,242</u>	<u>9,231,567</u>	<u>1,590,675</u>	

(* סווג מחדש, ראה ביאור 5 ד'
(** ראה ביאור 5 ג' ו-5 ב').

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
5,718,489	5,170,500	547,989
8,522,154	7,076,931	1,445,223
2,332,652	1,883,151	449,501
<u>16,573,295</u>	<u>14,130,582</u>	<u>2,442,713</u>
2,421,392	1,970,399	450,993
<u>18,994,687</u>	<u>16,100,981</u>	<u>2,893,706</u>
(1,218,488)	(970,325)	(248,163)
(800,436)	(606,907)	(193,411)
4,324	2,923	1,401
<u>(2,124,567)</u>	<u>(1,692,157)</u>	<u>(432,410)</u>
<u>(4,139,167)</u>	<u>(3,266,466)</u>	<u>(872,583)</u>
(2,328,128)	(2,170,979)	(157,149)
(513,495)	(426,092)	(87,403)
12,013,897	10,237,444	1,776,453
186,284	162,969	23,315
<u>12,200,181</u>	<u>10,400,413</u>	<u>1,799,768</u>

ליום 31 בדצמבר, 2020 (מבוקר)

זכויות שנצברו (*):

לפנסיונרים

למבוטחים פעילים

למבוטחים לא פעילים

זכויות שייצברו בעתיד:

התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן

בעתיד ובגין הוצאות ניהול

התחייבויות פנסיוניות צבורות ועתידיות

בניכוי:

ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד

ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג

"ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן

ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין

החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג

"מירוץ" ו"ערד"

סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון

סיוע ממשלתי ישיר:

ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות

מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן

גירעון אקטוארי (* **)

סך-הכל התחייבויות פנסיוניות

זכאים ויתרות זכות

(* סווג מחדש, ראה ביאור 5 ד')

(** ראה ביאור 5 ג' ו-5 ב').

באור 4 - התחייבויות פנסיוניות

חישוב ההתחייבויות הפנסיוניות נערך על-ידי האקטואר הממונה של הקרן מר אלן פפרמן. החישוב בוצע באופן עקבי, למעט האמור בביאור 5 ד' להלן, מכל הבחינות המהותיות, לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2020. נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את החישוב האקטוארי.

באור 5 - גרעון אקטוארי

א. להלן התנועה בגרעון אקטוארי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2021
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(460,984)	(460,984)	(513,495)
(149,450)	261,475	(154,100)
(915,886)	143,476	119,808
(103,561)	(37,207)	45,234
771,455	(813,077)	214,975
344,931	(27,471)	49,227
(513,495)	(933,788)	(238,351)

גרעון אקטוארי לתחילת התקופה (*
שינוי בעתודה בגין קבוצות הנמצאות בעודף (*
השפעת השינויים שחלו בהנחות ששימשו לחישוב
ההתחייבויות לתאריך הדיווח (ראה 1 להלן)
עודף (גרעון) בגין דמי גמולים עתידיים
השפעות שוטפות, נטו (ראה 2 להלן)
סיוע ממשלתי בגין כרית הביטחון (ראה ה' לעיל)
גרעון אקטוארי לסוף התקופה (*

(* סווג מחדש, ראה באור 5 ד')

1. פירוט השינויים שחלו בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות הפנסיוניות לתאריך המאזן לעומת ההנחות ששימשו לחישוב תקופה קודמת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2021
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(939,686)	119,676	119,808
23,800	23,800	-
(915,886)	143,476	119,808

שינוי בעקום הריבית
עדכון לוחות התמורתה בהתאם לתיקון לחוזר המאוחד (ראה ג' לעיל)
סך הכל השפעות שוטפות

2. פירוט השפעות שוטפות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2021
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(7,016)	(4,778)	(1,187)
653,353	(950,723)	207,069
62,979	-	-
62,139	142,424	9,093
771,455	(813,077)	214,975

מקרי מוות בפועל נמוך מהצפוי
תשואה בפועל גבוהה (נמוכה) מהתשואה החזויה
עדכון חישוב דמי הפחתה בגין כרית הביטחון
אחרות
סך הכל השפעות שוטפות

באור 5 - גרעון אקטוארי (המשך)

ב. כרית ביטחון

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות ובהתאם להמלצות ועדת "ברנע" מחודש אוגוסט 2011, לפיהן כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גרעון הקרנות הוותיקות שבהסדר, הנובע מירידה בעקום הריבית על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתה, הוענקה כרית הביטחון לקרנות הוותיקות שבהסדר בלבד. בעקבות עתירה לבג"ץ שהוגשה באפריל 2011 על ידי הקרן ועותרים נוספים כנגד שר האוצר ואח', בטענה לאפליית הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר ("הקרנות הוותיקות"), התנהל משא ומתן בין החברות המנהלות של הקרנות הוותיקות לבין הממונה. ביולי 2012 הודיע משרד האוצר כי בכונתו להוביל שינוי חקיקה במסגרתו תינתן כרית בטחון לקרנות הוותיקות, בסכום כולל של 2.5 מיליארד ש"ח בכפוף לתנאים שנקבעו על ידו, וביניהם תיקון תקנוני הקרנות באופן בו תבוצע הפחתת זכויות. הממונה על רשות שוק ההון והממונה על אגף התקציבים באוצר לאחר מו"מ ממושך, אישרו את המתאר להחלת כרית הביטחון במכתב מיום 2 ביולי 2012. בהתאם כתנאי להכללתה במסגרת כרית הביטחון לקרנות הוותיקות, תוקן בשנת 2012 תקנון הקרן. התיקון נכנס לתוקף בשנת 2013 והחברה פעלה וממשיכה לפעול בהתאם למתווה שאושר במכתבם של ראש אגף התקציבים באוצר וראש רשות שוק ההון מיום 2 ביולי, 2012.

בחודש ינואר 2017 עבר בכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, ס"ח 342, (להלן: "חוק הכרית") במסגרתו עוגנה בחקיקה ראשית כרית הביטחון האמורה לעיל.

ג. גרעון אקטוארי במהלך תקופת הדוח

מדי שנה יערוך אקטואר הקרן מאזן אקטוארי לקרן. אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 5% מסך כל התחייבויות הצבורות הקרן באותה שנה, תאזן הקרן על-ידי הקטנת הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגובה מלוא הגירעון האקטוארי.

בנוסף, אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 3% מסך כל התחייבויות הצבורות הקרן במשך שלוש שנים רצופות, תאזן הקרן על ידי הקטנת הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגובה מלוא הגירעון האקטוארי.

יצויין כי, גם ביחס לקבוצות עמיתים, מבצעת הקרן מאזן אקטוארי שנתי ואיזון אקטוארי כאמור ברמת כל קבוצה. במקרה בו קיים עודף בגין זכויות צבורות אשר עולה על 5% ובכפוף לאישורו של הממונה, יוגדלו הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגין ההפרש בין שיעור העודף ל-5%.

נכון ליום 31 במרס, 2021 לקרן גרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות לכלל עמיתי הקרן בגובה של כ- 1,808 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון בסך של 1,960 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020) וגרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות ועתידיות בגובה של 2,422 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון בסך של כ-2,638 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2020) לפני הכללת כרית הביטחון כעולה מחוק כרית הביטחון.

נכון לימים 31 במרס, 2021 ו- 31 בדצמבר, 2020, בהתאם להערכות החברה, בהתבסס על יועציה החיצוניים, ובשל היעדר הוראות ברורות לאופן הקצאת "כרית הביטחון" בין קבוצות העמיתים השונות בקרן, החליטה הנהלת הקרן על אופן השימוש במנגנון "כרית הביטחון" לכיסוי הגרעון הצבור בכלל הקרן והקבוצות (להלן: "ניסוח השימוש").

נכון ליום 31 במרס, 2021 גובה התקרה השקלית של "כרית הביטחון", בהתאם לחקיקה כאמור בסעיף ב' לעיל, ובתוספת ריבית בגובה 3.48% לשנה והצמדה למדד מדצמבר 2011 הינו כ- 789 מיליוני ש"ח. בהתאם להערכת אקטואר הקרן, חישוב שוויה של "כרית הביטחון" בהתאם לצפי מועד קבלתה העתידי ומהוון ליום 31 במרס, 2021 לפי וקטור הריביות, הינו כ- 2,184 מיליוני ש"ח (כ- 1,623 מיליוני ש"ח בגין הזכויות הצבורות).

הגרעון בגין זכויות צבורות ועתידיות לאחר הכללת כרית הביטחון הינו כ- 238 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון של כ- 513 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2020).

הגרעון בגין זכויות צבורות בלבד לאחר הכללת כרית הביטחון הינו כ- 185 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון בסך של כ- 389 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020).

בנוסף, יצוין כי נכון ליום 31 במרס 2021:

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 1,867 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 198 מיליוני ש"ח המהווה כ- 2.1% מסך ההתחייבויות הצבורות והעתידיות (לעומת גרעון בסך של כ- 410 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020).

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 470 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 31 מיליוני ש"ח המהווה כ- 1.3% מסך ההתחייבויות. לעומת גרעון בסך של כ- 84 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020).

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות בלבד לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 1,411 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 157 מיליוני ש"ח המהווה כ- 2% מסך ההתחייבויות (לעומת גרעון בסך של כ- 316 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020).

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות בלבד לעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 352 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 23 מיליוני ש"ח המהווה כ- 1.2% מסך ההתחייבויות (לעומת גרעון בסך של כ- 63 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020).

באור 5 - גרעון אקטוארי (המשך)

עוד יצוין כי הגם שישנו עודף אקטוארי מצרפי בקבוצות, ישנן מספר קבוצות הן במסלול ותיקה והן במסלול רבעון הנמצאות בגרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות ו/או בגין זכויות צבורות ועתידיות. בהתאם לכך, במידה ובעת עריכת המאזן השנתי יעלה הגרעון האקטוארי בגין זכויות צבורות על 5% מסך ההתחייבויות הפנסיוניות הצבורות או אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גירעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 3% מסך כל התחייבויות הצבורות הקרן במשך שלוש שנים רצופות בכל מסלול כאמור וכן בכל קבוצה, וזאת לאחר השימוש במנגנון "כרית הביטחון" כאמור, צפויה הפחתת זכויות במסלול או בקבוצה. בהקשר זה, יצוין כי במכתב של משרד האוצר מיום 3 במרס, 2015 נקבע שמנגנון האיזון האקטוארי יופעל אם שיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון הקרן עולה על השיעור הקבוע בתקנון הקרן להפעלת מנגנון איזון אקטוארי.

אופן ההצגה ורישום חלוקת כרית הביטחון בדוחות כספיים אלה, על בסיס נוסחת השימוש הינו על פי שיקול הדעת המקצועי של הקרן. אין בו די לקבוע או לחייב את הקרן בעתיד בקשר לאופן חלוקת כרית הביטחון בין הקבוצות ו/או בקשר לאופן יישום התיקון לחוק בהקשר זה, והקרן תהא רשאית לפעול באופן אחר בכל הקשור לשימוש בכרית הביטחון וחלוקתה. מבלי לגרוע מהאמור ככל שתקבלנה הבהרות או הנחיות מטעם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון שמשמעותן שינוי נוסחת השימוש, תפעל הקרן על פיהן. יודגש כי בהקשר זה, הקרן הגישה בקשה לתיקון תקנון הכולל, בין היתר, את אופן יישום נוסחת השימוש בכרית הביטחון כאמור לעיל. במסגרת בחינת הבקשה על ידי רשות שוק ההון, התבקשה החברה להסיר מנוסח התקנון את הסעיפים העוסקים בנושא יישום כרית הביטחון ולהסדירם בדרך חוץ תקנונית. כוונת החברה לפנות לרשות שוק ההון ולקבל את אישורה לנוסחת השימוש.

ד. עתודה בגין עודפים של קבוצות הנמצאות בעודף

בקרן עמיתים המשויכים לקבוצות נפרדות, בגינן מבצע אקטואר הקרן חישוב של העודף (גרעון) האקטוארי, תוך הפרדה בין קבוצה לקבוצה. על פי תקנון הקרן, במידה ולקבוצה נוצר עודף אקטוארי, הרי שלקרן מחויבות לשמור את העודף כאמור עבור העמיתים החברים באותה הקבוצה בלבד. בהתאם, במידה ולקבוצה גרעון אקטוארי, אזי אותו הגרעון מיוחס לעמיתים החברים באותה הקבוצה בלבד, ולא ימומן על-ידי עודפים מקבוצות אחרות. בהתאם לכך, החליטה הנהלת הקרן לשנות את אופן הצגת של הגרעון/עודף האקטוארי בדוחותיה הכספיים על מנת לשקף באופן נאות יותר את ההפרדה בין קבוצות אשר נמצאות בגרעון אקטוארי לבין קבוצות אשר נמצאות בעודף אקטוארי. לפיכך, כללה הקרן במסגרת ההתחייבויות לעמיתים הקרן עתודה בגין עודפים של קבוצות בודדות אשר נשמרים לאותן הקבוצות. בהתאם לכך, סווגו מחדש גם מספרי השוואה. יצוין כי לשינוי ההצגה המתואר לעיל, אין השפעה על תוצאות הקרן, סך נכסיה הצבורים נטו וסך כל העודפים והגרעונות האקטואריים של הקרן כפי שהוצג עד כה.

להלן פירוט סכומי העתודה של קבוצות הנמצאות בעודף הנכללת בהתחייבות לעמיתי הקרן:

ליום 31 בדצמבר, 2020	ליום 31 במרס, 2020	ליום 31 במרס, 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
275,657	50,829	372,759	לפנסיונרים
186,404	34,092	232,460	למבוטחים פעילים
44,613	10,829	55,555	למבוטחים לא פעילים
506,674	95,750	660,774	

באור 6 - דמי ניהול לחברה המנהלת

- א. הקרן מנוהלת על ידי החברה המנהלת אשר על-פי ההסכם היא המנהלת הבלעדית של עסקי הקרן תמורת דמי ניהול שנתיים בשעורים המפורטים להלן:
1. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן עד ליום 31 בדצמבר, 1994:

פנסיה זיקנה (יסוד)	פנסיה מקיפה	סכום המורכב משלושת אלה:
שיעור שלא יעלה על 4% שיעור שלא יעלה על 4%	שיעור שלא יעלה על 3% שיעור שלא יעלה על 2% שיעור שלא יעלה על 0.5%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים) מהתשלומים של הקרן לעמיתיה מיתרת הנכסים בקרן
		2. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן בתקופה ינואר עד מרס, 1995:

פנסיה זיקנה (יסוד)	פנסיה מקיפה	סכום המורכב משני אלה:
שיעור שלא יעלה על 4% שיעור שלא יעלה על 4%	שיעור שלא יעלה על 6% שיעור שלא יעלה על 2%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים) מהתשלומים של הקרן לעמיתיה

ב. להלן הרכב דמי הניהול:

הוצאות דמי ניהול לחברה המנהלת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		מדמי גמולים מתשלומים מצבירה
	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
7,554	1,954	1,444	
8,632	2,116	2,316	
31,791	7,912	8,384	
47,977	11,982	12,144	

באור 7 - התחייבויות תלויות

החברה מפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון האמון על פעילות הגופים המוסדיים הפועלים בשוק ההון בישראל ("הממונה"). החברה פועלת לניהול קרן הפנסיה בהתאם להוראות הדין הרלבנטיות לפעילותה. בהתאם לסמכויות הממונה, חשופה החברה, מעת לעת, להליכי ביקורת ואכיפה מנהלית מטעמו של הממונה. כמו כן, מתוקף היות החברה, חברה לניהול קרן פנסיה ותיקה הפועלת לניהול נכסי עמיתי קרן הפנסיה בנאמנות עבורם, חשופה החברה לטענות עמיתים ובכלל זה לתובענות ייצוגיות בעניינים הנובעים מהוראות הדין לפיהם פועלת החברה.

א. חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, מטיל על הקרן התחייבות כלפי העובדים אם המעסיק פיגר בתשלומיו, אלא אם כן נקטה הקרן בכל ההליכים הקבועים בחוק.

ב. בהתאם להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים (להלן - חוזר הטיוב), החברה סיימה תהליך של יישום טיוב הפערים בהתאם לסקר הפערים ותוכנית העבודה שאושרה. בנוסף, בהמשך להוראת חוזר הטיוב, החברה ממשיכה לטפל בפערי טיוב נוספים ומבצעת תהליכי טיוב שוטפים וכוללת בדוחותיה הכספיים הפרשות במידת הצורך. החברה אינה יכולה להעריך ולכמת בשלב זה את השלכות הליכי הטיוב האמורים ולא ניתן אף לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהם בקשר עם הפעילויות בתחומים אלו, אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

ג. נכון לתאריך הדיווח הקרן התחייבה להשקיע בקרנות השקעה סך של 375,570 אלפי ש"ח.

ד. ביום ה-29 ביולי, 2019 הוגשה בבית הדין האיזורי לעבודה בת"א בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הקרן. עניינה של בקשת האישור בטענה שלפיה הקרן מנועה מלגבות מעמיתה (במישרין או בדרך של גבייה מתוך נכסי הקרן), רכיב המכונה "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מתווספת לגביית דמי הניהול המעוגנים בתקנון הקרן. לטענת המבקש, הדין אמנם מתיר עקרונית גבייה כזו, אם יש לה עיגון חוזי במערכת היחסים שבין הקרן לבין העמית אך לשיטתו, אצל הקרן דנא אין עיגון כזה ולפיכך מדובר בהקשרה בגבייה שאינה כדין. לטענת המבקש, התנהלות הקרן בהקשר זה מקימה לכלל העמיתים אשר בוצעה בעניינם גבייה כאמור, שורה של עילות תביעה כנגדה; ובכלל זה עילות נטענות בגין עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה והפרת חוזה. על יסוד האמור, בדעת המבקש לתבוע בשם כלל העמיתים כאמור, את השבת הכספים שנגבו מהם במישרין או בעקיפין בגין רכיב זה; וכן צווים נלווים, ובכללם צו שיוורה על הפסקת הגבייה. על פי אומדנו של המבקש, סכום התביעה אם תאושר כייצוגית הוא למעלה מ-40 מ' ש"ח. יצוין, כי בקשת האישור דנא, וכן מספר בקשות אישור דומות נגד גופים שונים המנהלים כספי חוסכים, הוגשו בעקבות החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופטת א' שטמר), בתיק ת"צ - 20212/16 הופמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ (ניתן ביום 31.5.2019), במסגרתו התקבלה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת "הפניקס", אשר הושתתה על טענות דומות לאלו המועלות בענייננו. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (להלן: "הבר"ע"), אשר עודנה תלויה ועומדת. במסגרת הדיון בבר"ע, הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדה, אשר תמכה בדרך התנהלותם של הגופים הפיננסיים. דיון בבר"ע קיים ביום ה-11 בפברואר 2021, וכעת ממתניים הצדדים שם להחלטת בית המשפט העליון.

נוכח קיומה של הבר"ע ובעקבות בקשה שהוגשה מטעם הקרן, הורה בית הדין בהחלטה מיום ה-16 בפברואר, 2020 כי בירורה של בקשת האישור יעוכב עד לאחר הכרעתו של בית המשפט העליון בבר"ע. כן נקבע כי חרף עיכוב ההליך, הקרן תגיש את תשובתה לבקשת האישור, וזו הוגשה ביום ה-1 ביולי 2020. דיון הוכחות בבקשת האישור נקבע ליום 13.12.2021.

באור 7 - התחייבויות תלויות (המשך)

ה. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון בנושא זכויות עמיתים. ביום ה- 7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה. טיוטת דוח הביקורת עוסקת בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי ומשיכת כספים מהקרן. בחודש נובמבר 2019 הגישה עתודות את התייחסותה לכלל ממצאי דו"ח הביקורת. החברה מקיימת דיונים עם נציגי הממונה ולאחר שלב התייחסות החברה, יגבש הממונה את עמדתו ביחס לטיוטת הדוח. כמו כן, ביום 7 באוגוסט 2019 קיבלה הנהלת הקרן הנחייה מהממונה, בשים לב לטיוטת דוח ביקורת אוצר כאמור לעיל, לאפשר משיכת כספים רק לעמיתים זכאים על פי תקנון החברה ועל פי נוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנה 41(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישורים ולניהול קופת גמל) התשכ"ד 1964. ביום 3 בדצמבר 2019 התקבל מכתב הממונה בו מבטל הממונה לעת הזו את ההוראה האוסרת על שימוש בנוסחת הפדיון הקבועה בתקנון הקרן וזאת מבלי שיש לראות בכך נקיטת עמדה ביחס לנוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנון הקרן. בשלב זה אין בידי החברה ויועציה המשפטיים להעריך את הסיכוי כי עמדת החברה ביתר הסוגיות תתקבל על ידי הממונה וממילא לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה על הדוחות הכספיים.

באור 8 – אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 14 באפריל, 2021, אישר הממונה את בקשת הקרן לתיקון תקנון הקרן. במסגרת התיקון התבקש, בין היתר, אישור הממונה לעדכון ההנחות האקטואריות ומקדמי התמורה כפי שפורסמו בחוזר ביטוח 10-1-2019 וכן תיקון הוראת התקנון בנושא מנגנון ההפחתה של מנות הפנסיה בגין כרית הבטחון. במסגרת הבקשה לתיקון התקנון, נדרשה הקרן לבצע חישוב מחדש של סך ההפחתות הנדרש ביחס למתווה כרית הבטחון כפי שאומץ על ידי הקרן בעבר, זאת היות ובהתאם למתווה ובשנים בהן נדרשה הקרן לבצע הפחתה של 1.15% מסך עליית המדד במשך חמש שנים היו בפועל מדדים נמוכים או שליליים. בהתאם לחישובי אקטואר הקרן, סך ההפחתה הנדרש המעודכן הינו 6.235% (במקום 5.75%). לפי תקנון הקרן שאושר כאמור, נקבע כי ההפרש בין סך ההפחתות שבוצעו בפועל לבין ההפחתה המעודכנת החדשה יופחת בשתי פעימות וללא קשר לשיעור המדד. האחת ב-15 באפריל, 2021 והשנייה ב-15 בינואר, 2022.